

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה:
 תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136
 מען מברקי: "עזמפרס". מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל
 אביב, רח' בראובן 10. הפצה: "גד" בע"מ • גזופות: צינורופיה
 כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אורי תבור • עורך
 תכנית: יוסי שגון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה:
 אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קרא ירי

ציוות אלה משתפים רבים מחבריה-מעי
 רכה - כתבים, צלמים, עורכי תמליל
 וצורה. מה שנראה אחר-כך כעמוד רגיל
 של עיתון הוא פרי של מאמץ משותף
 של רבים.

במהלך דיונים אלה נודעה הפרשה גם
 לכתב הכלכלי של העולם הזה, יגאל לביב.
 הוא התעניין בידיעה במיוחד, כי בעבר
 היו לו התנגשויות עם אותו קצין-מיש-
 טרה, שהפריע לו בעבודתו הניתונת, אך
 כשעוד עבד לביב בעיתון הארץ, לביב
 סבר כי עליו לפעול, כאורה, כדי שאותו
 קצין יובא לדן, מה גם שאורח אחר,
 בעל-מיסעדה בתל-אביב, נשלח זה אתה
 לכלא בעוון מסירת עדות סותרת כזאת.
 לביב ישב וכתב מיכתב ליועץ המיש-
 פטי של הממשלה, הפרופסור אהרון ברק,

בד עורך-עיתון חולם על המצב שבו
 יש לו עורך של "סקופים" - ידיעות
 שהן בבחינת גילוי ראשוני חשוב,
 אצלנו, שבסופו זה, קורה הדבר לא
 פעם. במיקרה כזה עלינו להתחיל מה-
 שות - האם לדחות את הפירסום של
 סקופ, או לא?

יש כמה וכמה שיקולים, המשפיעים
 עלינו במצב כזה. מיספר העמודים בעיתון
 מוגבל, יש להתחשב בכמות השטח המוק-
 צה למודעות, החיוניות לקיום העיתון.
 יש לנו לחרומונים מודקדק, המשתרע על
 השבוע השלם, ולכן קובע גם עיתוי בואה
 של הידיעה, משפיע גם ההרכב הכללי
 של הגיליון הנדון, היינו רוצים שכל גיליון
 יהיה מאוזן, פחות או יותר.

כסופו של דבר קובעת, בדרך-כלל, שא-
 לה אחת: האם הסקופ, "יברח"? כלומר,
 האם יש חשש שעתידו אחר יעלה על עיקר
 בותיו? אם כן, אנו משתדלים, כמובן,
 להכניס את הסקופ לגיליון השוטף בכל
 מחיר, אך אם מסתבר לנו כי אין חשש
 כזה, אנו מחליטים לא פעם לדחות את
 פירסום הסקופ לגיליון הבא, במיסגרת
 התיכונן לטווח ארוך.

החלטה כזאת גרמה, בשבוע שעבר, תר-
 צאות מוזרות ביותר, בעיקבות השתל-
 שלות מיקרית.

קיראי, "הארץ" תמהו בוודאי, ביום
 הרביעי שעבר, לקרוא בעמוד הראשון
 של עיתונם ידיעה מורה למדי, היא כללה
 סקופ - שבייתה-מישפט גוף בקצין-מיש-
 טרה בכיר, ראש אגף החקירות במטה
 הארצי, ניצב אהרון שלוש, על שמסר
 עדות סותרת בבית-הדין. בהמשך אר-
 תה הידיעה נאמר כי "מר יגאל לביב,
 כתב העולם הזה", פנה בעניין זה ליועץ
 המישפטי של הממשלה.

אדם סביר בוודאי שאל את עצמו: אם
 כתב העולם הזה ידע על הפרשה, מדוע
 לא פורסמה הידיעה בהעולם הזה?
 הנה הסיפור:

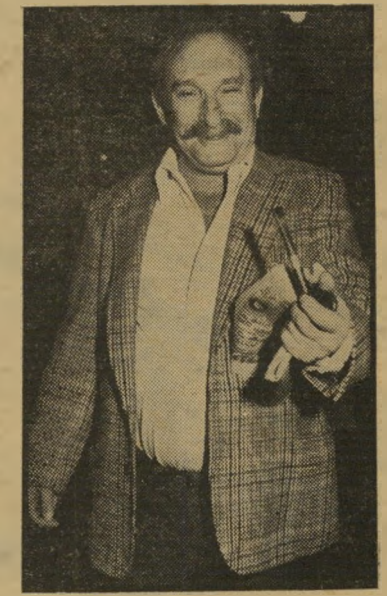
ידיעה כולה היתה נחלתו הביצעית
 של כתב העולם הזה, עופר קוך, שגילה
 אותה במיסגרת עבודתו בבית-הדין-משפט.
 כתבי כל העיתונים האחרים לא הבחינו,
 משום-מה, בסקופ החבוי בתיק.
 אין זה מיקרה שדווקא העולם הזה
 היה מעוניין בתיק מסוים, הנה גיבורת
 המישפט היתה אלישבע ציוני, אשה ש-
 העולם הזה הקדיש לה בראשית 1973
 סידרה של כתבות, שזכתה בהן עולמי.
 היתה זאת, פרשת אלישבע" המפורסמת,
 סיפור הסתבכותו של שר-הביטחון דאז,
 משה דיין, עם צעירה בעלת רקע מפקפק,
 כאשר גילה קוך את החבוי בתיק -
 העובדה שקצין-מישטרה בכיר מסר בו
 עדות סותרת, אחרי שהגדיר את עצמו
 כ"יועץ" פרטי של אותה אלישבע, בפרשה
 שהקורבן שלו היה אמו של משורר ידוע
 - נדון העניין במערכת בהרחבה, כמו
 כל ידיעה מסוג זה, שימשה גם זו נושא
 להתייעצויות אחדות - איך לארגן את
 החומר, אילו נקודות להבליט, אילו תצי-
 לומים לפרסם, מה תהיה הכותרת, כמה
 מקום להקדיש לנושא, וכו' וכו'. בהתייע-

הנה, ביום הרביעי שעבר, הופיעה בר-
 הארץ אותה ידיעה, שהיתה כולה תוצאת
 המיכתב של לביב. כתב הארץ, עקיבא
 אלדר, שקיבל מידי לביב את העתק
 המיכתב, השקיע כמה דקות באימות הפר-
 טים, ומסר את הדברים לפירסום ביום
 הרביעי.

כך קרה שאנחנו קראנו את הסקופ
 שלנו בהארץ, במשך כמה ימים נערכה
 ברדיו ובעיתונות חגיגה סביב הסקופ הזה,
 כאשר הכל מצטטים את הארץ ואת כתבו,
 אותו עקיבא אלדר לא מצא לנכון להודיע
 שהוא קיבל את הסקופ מידי העולם הזה, ור-
 נהנה מן הפירסום שבו זכה במפתיע.
 נרגז ביותר מכל העניין היה, כמובן,
 עופר קוך - בעל-הסקופ המקופח.

הכתבה המקורית של העולם הזה, כפי
 שתוכנה ונכתבה עוד בשבוע שעבר,
 מופיעה בגיליון זה בעמוד 9. עדיין יש
 בה כמה ידיעות בלעיוות.

תדמותי של העולם הזה והמוניטין
 שלו הם אלה של עיתון לוחם, חושף
 ומוכיח בשער, הסיסמה "בלי מורא בלי
 משוא-פנים" המלווה את סמל האריה השור-
 אג, סימלו של עיתון זה, אינה בבחינת
 מליצה, היא עיקרון-מנחה יסודי המשמש
 נר לרגלי חברי מערכת זו. המילחמה
 נגד השררה ונגד מעשי-עוול של השיל-
 טוף, שהיא חלק מכל גיליון של העולם
 הזה, היא הביטוי המוחשי ביותר לכך.

שייקה ירקוני
 התחזית התמטשה

גם כשמאבקים אלה הם לפעמים בלתי-
 פופולאריים והעולם הזה מוצא את עצמו
 בודד בהם.
 זהו עיקרון דו-ערכי, בצד המאבק נגד
 החזקים הוא מחייב לעיתים גם התייצבות
 לצידם של האנדר-דוגס (החלשים), כאשר
 אנו משתכנעים בצדיקתם.
 אחת הדוגמאות האחרונות לכך היא
 פרשת איש-העסקים שייקה ירקוני.
 לפני שנתיים, בפברואר 1976, נעצר
 שייקה ירקוני יחד עם שותפו לחברת
 עבודת-העפר רגבים, ועם פרקליטו,
 עורך-הדין פרץ אמיר, הם נעצרו כחשוי
 דים בהעלמת מס ומכס בסכומים של
 מיליונים, שתייתה קשורה ביבוא 19 דחי-
 פודי-ענק בשנת 1974, על-פי הזמנת מש-
 לר-הביטחון.

פרשת המעצר פורסמה בכותרות-ענק
 בעיתונות, שמהרה לחרוץ את דינם של
 השלושה מבלי להציג את טענותיהם הנגי-
 דיות. שייקה ירקוני לא השלים עם כך.
 הוא יצא להתקפת-נגד בעזרת מודעות
 שפירסם בכל העיתונים, במודעות אלה,
 שהופנו לשר-הביטחון דאז, שמעון פרס,
 תבע ממנו שייקה לגלות לציבור את
 האמת על המסתתר מאחרי העיסקה שבגי-
 ללה נעצר. "מי היה צריך לשלם את
 המיסים - ירקוני או משרד-הביטחון
 עצמו? מי יום את העיסקה ואת תנאיה,
 ירקוני או משרד-הביטחון?" שאל שייקה
 במודעות שפירסם.

שר-הביטחון לא השיב על השאלות
 שבמודעות, אולם ירקוני לא הירפה. כע-
 בור כמה ימים פירסם שוב מודעות, ש-
 השתרעו על פני עמודים שלמים, היוו
 למעשה הכרזת-מלחמה על שר-הביטחון.
 כיוון שהפרשה טרם הגיעה או לידי
 הגשת כתב-אישום ותביעה מישפטית, וכלי-

לי הסוביידיזציה טרם חלו עליה, ראה
 העולם הזה את עצמו חופשי לערוך
 חקירה עצמאית משלו בפרשה, תוצאותיה
 ומסקנותיה פורסמו שבוע אחרי מעצרו
 של ירקוני וחבריו (העולם הזה 2007).
 תחת הכותרת, "עיסקות משרד-הביטחון:
 שחיתות או טיטמוס?" פורסמה כתבה ש-
 צידדה, למעשה, בסענותיו של ירקוני.
 כתב אז העולם הזה בסיכום חקירתו:
 "נגד המישטרה ואנשי המכס טוען ירקוני,
 כי משרד-הביטחון הוא שלחץ עליו להשיג
 את הדחפורים בכל דרך שהיא, הוא שהמ-
 ציא את השיטה שבה בוצעה העיסקה
 והוא שהבטיח כיסוי מלא לדרך שבה
 הושגו - ועתה הוא מתכחש לדבריו
 מתוך פחדנות ומשליך אותו לכלבים,
 "תהיה האמת אשר תהיה, דבר אחד
 נחשף כאן בבירור: משרד-הביטחון
 בסוף שנת 1974, ששליטתו של שמעון
 פרס, המשיך להתנהג כמו בימי משה
 דיין, כאילו חוקי מדינת-ישראל אינם
 חלים עליו.

"המישרד הורה לירקוני לקבל ולשלם
 מטבע-זר באופן בלתי-חוקי. המישרד העי-
 בר שני מיליון דולר, בניגוד להוראות
 האוצר. המישרד הבריח ארצה, ואיפשר
 הברחה של ציוד נוסף, שאיש אינו יודע
 מהו..."

"השתיקה המזורה של משרד-הביטחון
 מול גילויים אלה, ומול סענותיו הפומי-
 ביות של שייקה ירקוני, מגבירה את
 ההשען שיש למישרד-הביטחון מה להסתיר
 לגבי התקופה שבה בוצעה העיסקה."

התביעה נגד ירקוני, קדר ופרץ
 אמיר, הוגשה רק שנה אחרי מעצרו,
 בפברואר 1977, מהחדשות הראשוניים של
 המכס נגד ירקוני, שפורסמו בהרחבה בעי-
 תונות, כאילו העלים מיסים ותשלומי מכס
 שהגיעו למדינה על 19 הדחפורים שייבא,
 נותרו רק שני סעיפי אישום של השתמ-
 טות מתשלום מכס והברחה של טרקטור
 אחד בלבד. היועץ המישפטי לממשלה,
 שדבק גם הוא את הפרשה, הגיע למסקנות
 דומות לאלה של חקירת העולם הזה, הורה
 למכס לבטל את ההאשמות העיקריות נגד
 ירקוני וחבריו.

בשבוע שעבר, כשנה ושלושה חודשים
 אחרי שנפתח המישפט נגד ירקוני ושתי
 פיו, הסתיימו עדויות התביעה, פרקליטי
 הנאשמים טענו בפני שופט-השלום כי
 האשמה לא הוכחה אפילו לכאורה, ומשום
 כך אין עליהם להשיב עליה. שופט-השלום,
 ישי לויט, קיבל טענה זו.

בפסק-דין אישר, למעשה, השופט, חלק
 ניכר ממיצאי חקירת העולם הזה בפרשה,
 בכך שהטיל את כל האשם על הסתבכותו
 של ירקוני עם המכס על משרד-הביטחון,
 כתב השופט בפסק-דינו: "לא הוכח ש-
 חלקי-החילוף והטרקטור הוטענו על הי-
 אניה לפי הוראות הנאשמים, הוכח, לכאור-
 רה, שהאחראי על הטענת האוניה היה
 ניצב משרד-הביטחון נמל בארצות-היה
 ברית... אני סבור שהוכח לכאורה -
 ואומר זאת בלשוני המעטה - שהיה קצר
 בתיקשות בין אנשי משרד-הביטחון בי-
 ארצות-הברית, שולחי המיטען באוניה,
 לבין אנשי משרד-הביטחון במחלקות השור-
 נות, הקשורות לנושא יבוא וקטיעות בי-
 תיקשות בין מחלקות משרד-הביטחון הי-
 שונות הקשורות לנושא יבוא המיטען על
 האוניה ושיחרור הסובין מהנמל, לא הוכח
 כל מעשה ומחדל של הנאשמים בעניין זה,
 ואף לא הוכח שהיה לנאשמים או למי
 מהם קשר או השפעה בדבר שיחרור הסור
 בין הנמל ללל תשלום מיסים כחוק."

השופט קבע גם שהיבואן היה משרד-
 הביטחון, בדיוק כמו שנקבע בכתב העולם
 הזה. "אני קובע", המשיך השופט בפסק-
 דינו, "שלא הוכחה לכאורה כוונת ההבר-
 חה, היינו הכוונה להונות את האוצר
 על-ידי השתמטות מתשלום המיסים המני-
 עים, אלא שהוכח לכאורה היפוכו של
 דבר, כלומר תוב-ליכום של הנאשמים
 וכוונתם לשלם את המיסים למכס."

"במשך כל מהלך המישפט", אמר שייקה
 ירקוני בסיומו, "לא היה לי ספק שאני
 חי-מפשע, לפי הפירסומים בעיתונות רי-
 מינו את המדינה בענייני ביטחון, והציבור
 ראה בנו אנשים הפוגעים בביטחון המדי-
 נה". בהודגמות זו לא שכח שייקה ירקוני
 לציין: "העולם הזה העיתון ליחיד
 שנוכח בצדיקתו עוד לפני המישפט, והי-
 יחיד שגם פירסם זאת."

תאריך